

## DREVNINE IN TRAJNICE NEKOČ IN DANES

Drevesnice in vrtnarije za vzgojo trajnic se razlikujejo od vrtnarij za vzgojo enoletnic in balkonskega cvetja. Namen uporabe drevnin in trajnic namreč zahteva drugačno tehnologijo vzgoje, če naj bodo rastline trpežne. Res pa je, da se tudi ta veja okrasnega vrtnarstva ni mogla izogniti vsesplošnim trendom hitre vzgoje in transportom na večje razdalje. Zato se je marsikje in marsikdaj podredila zahtevi za enostavno in poceni proizvodnjo in uporabi lahkih šotnic.

Nekoč, pravzaprav ne tako daleč nazaj, da se tega ne bi mogli spomniti še z lastnih izkušenj, so drevesnice vzgajale okrasne drevnine (drevesa, grmovnice in plezalke) na prostem v njivski zemlji. Izkopi in presajanja so bili zato vezani na čas, ko so rastline mirovale. Presajale so se drevnine z golimi koreninami ali kvečjemu s koreninsko grudo. Listopadni listavci in iglavci so se presajali z golimi koreninami v času, ko so jeseni odvrgli liste, pa dokler niso spomladi spet ozeleneli. Zimzelene iglavci in listavci presajanja z golimi koreninami ne prenesejo, zato so se presajali s koreninsko grudo. Drevesničarska tla so zato bila bolj glinasta, da se zemlja s korenin ni prehitro osula. Peščena tla za te namene niso bila primerna.



**Slovenska tradicionalna vzgoja drevnin, ne pomehkuženih in ne preforsiranih.**

Trajnice (neolesenele rastline) so bile največkrat spremljevalke drevnin in tiste boljše drevesnice so gojile tudi nekaj trajnic kar na prostem v gredah. Presajanje trajnic, izkop z nekoliko zemlje na koreninah in takojšnja nova saditev na stalno mesto, je bilo vezano na čas, ki je bil za to opravilo najbolj primeren. To je bila pomlad. Redkeje so se trajnice presajale jeseni.



**Bujne trajnice, vzgojene v šotnici pritegnejo pozornost. O njihovi trpežnosti pa bi se dalo diskutirati.**

V zadnjih petdesetih letih je povpraševanje po okrasnih drevninah in trajnicah močno naraslo in in proizvodnja posledično tudi. Pravzaprav je proizvodnja s poceni tehnologijami in enostavnimi transporti na velike razdalje pocenila te sadike in tako spodbudila večje povpraševanje. Začela se je vzgoja v loncih in uporaba cenениh šotnic kot rastni substrat in dodajanje raznih rastnih stimulansov za hitrejšo rast in nižjo končno ceno. Boljše drevesnice in vrtnarije za vzgojo trajnic so sicer našle nekatere dodatke šotnici, kot so glinopor, vermikulit, vulkanski pesek in podobno, s čimer so zmanjševale negativne lastnosti šoti kot osnovni substratov. Dodatnemu gnojenju in dosledni zaščiti pred boleznimi in škodljivci pa se niso mogle izogniti.

Tako dandanašnji na naš trg prihaja iz vrtnarsko razvitega sveta in iz pospešeno razvijajočih se dežel od blizu in daleč veliko sadik dreves, grmovnic in plezalk, kot tudi trajnic, ki so vzgojene po modernih tehnologijah s strojnim delom ob uporabi šotnic kot sadilnega substrata, s sistematično in natančno planirano in dozirano uporabo dodatnih gnojil in drugih kemičnih pripravkov. Rastlinjaki so kot pomočniki v teh tehnologijah dodatno pospešili in pocenili vzgojo. Zato so te rastline relativno

poceni. Njihova trpežnost pa je vprašljiva že zaradi načina vzgoje, marsikdaj pa tudi zaradi nepreizkušenosti vrst in sort v naših klimatskih in talnih pogojih.

Le najbolj vztrajnim in natančnim uporabnikom takšnih sadik uspeva, da jih zadržijo pri življenju v tistem najbolj kritičnem obdobju nekaj mesecev ali kakšno leto po saditvi na stalno mesto. Potem pa trepetamo, bodo preživele v daljšem obdobju ali ne. Če to vzamemo v zakup že vnaprej, bomo morda celo zadovoljni.

Sicer pa bo bolje, da se oskrbimo s sadikami, ki so vzgojene bolj ekološko in za katere smo lahko gotovi, da z njihovim prilagajanjem na običajne vrtno pogoje ne bomo imeli težav.

Tekst:

**Jožica Golob-Klančič**

univ. dipl. ing. hort.

Fotografije:

Mojca Rehar Klančič

univ. dipl. ing. agr.